

ماجرای یک دستور ویژه به نیروی دریایی ارتش از سوی رهبر انقلاب/ ارتش، پای ثابت آبادسازی سواحل مکران

در دوران سلطنت رژیم پهلوی و پیش از پیروزی انقلاب اسلامی مناطق محروم و کم برخوردار زیادی در کشورمان وجود داشت که علیرغم سخنان فراوان مقامات رژیم پهلوی هیچ کاری برای آنها انجام نشده بود و روز به روز بر محرومیت این مناطق افزوده می‌شد و به فقر مردم افزوده می‌شد؛ اما قیام و انقلاب مردم ایران بر علیه رژیم پهلوی و اخراج عمال استکباری آمریکا و اسرائیل باعث شد تا دست آنها از منابع کشورمان قطع شده و این منابع تحت اختیار مردم قرار گیرد.

کشورمان در روزهای نخستین انقلاب از سوی عوامل بیگانه دچار توطئه‌های بسیاری شد که هوشیاری مردم و حمایت آنها از امام خمینی (ره) و انقلاب باعث شکست این توطئه‌ها شد. اما هنگامی که این توطئه‌ها شکست خورد و دشمنان در غائله‌هایی، چون کودتای نوژه شکست خوردند با تحریک صدام حسین که رئیس رژیم بعثی عراق بود در واپسین روز شهریور ۵۹ به کشورمان تهاجم سراسری را آغاز کردند.

ایستادگی و انسجام ملت ایران باعث شکست این توطئه‌ها شد و آنها از این پیچ تاریخی هم به سلامت عبور کرده و در سال ۶۸ امام خمینی (ره) با قطعنامه ۵۹۸ موافقت کردند و آتش بس را پذیرفتند. بدین ترتیب بود که با روی کارآمدن دولت سازندگی به ریاست آیت‌الله اکبر هاشمی رفسنجانی، دوران حرکت کشورمان به سوی آبادانی آغاز شد. در این دوران دولت با سوق دادن نقدینگی و پول حاصل از فروش نفت به دنبال ساختن زیرساخت‌هایی بود که کشورمان نیاز داشت؛ پالایشگاه‌ها، سدها، شرکت‌های سازندگی، تعامل با شرکت‌های خودروساز جهانی، تاسیس مناطق آزاد تجاری اقتصادی و سایر اقدامات مانند این در دستور کار دولت قرار گرفت.

مناطق آزاد تجاری، رمز توسعه و آبادانی

سواحل و مناطقی در تمام دنیا وجود دارند که به علت فاصله زیاد خود از شهرهای بزرگ و مراکز استان‌ها کمتر توسعه یافته‌اند و یا از امکانات کم تری نسبت به سایر نقاط برخوردار هستند. به همین دلیل با اعلام این مناطق به عنوان مناطق ویژه اقتصادی شرکت‌ها و افراد ثروتمند را به سرمایه‌گذاری در این مناطق جلب کرده که موجب آبادانی آنجا می‌شود.

در سال ۱۳۶۸ بود که براساس تبصره ۱۹ قانون برنامه اول توسعه به دولت اجازه داده شد که در سه نقطه مرزی کشور شامل کیش، قشم و چابهار اقدام به تاسیس منطقه آزاد تجاری کند. چگونگی اداره این مناطق در ۷ شهریور ۱۳۷۲ به تأیید مجلس شورای اسلامی رسید و در تاریخ ۲۱ شهریور ۱۳۷۲ مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفت. البته بعدها تعداد این مناطق افزوده شد و مناطق آزاد اروند، ارس، انزلی و ماکو نیز به منطقه آزاد تبدیل شدند. اما علیرغم تلاش‌های دولت در سال‌های بعد نیز برخی مناطق کم برخوردار در کشورمان وجود داشت. یکی از این مناطق سواحل مکران بود که اگر بخواهیم دقیق‌تر بررسی کنیم در واقع مناطق جنوب استان سیستان و بلوچستان و سواحل شمالی دریای عمان را شامل می‌شود که البته منطقه آزاد تجاری چابهار نیز در آنجا قرار دارد، ولی هیچگاه از ظرفیت واقعی آن استفاده نشده است.

دستور رهبر انقلاب به نیروی دریایی ارتش

حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب در دیدار با فرماندهان نیروی دریایی ارتش در سال ۹۴ به اهمیت دریای عمان و سواحل

مکران اشاره کردند و تاکید کردند که این منطقه، نقطه ای اساسی در ایفای مسئولیت نیروی دریایی است و در خصوص احیای این منطقه به دولت نیز سفارشهای لازم را کرده و خواهیم کرد. البته رهبر انقلاب در سایر دیدارهای خود با فرماندهان نیروی دریایی ارتش نیز بر این نکته تاکید کرده بودند.

امیر دریادار حبیب‌الله سیاری فرمانده وقت نیروی دریایی ارتش نیز در ۲۴ خردادماه سال ۸۷ با حضور در برنامه ثریا گفته بود که پیگیری بحث توسعه سواحل مکران در سال ۸۷ با پیگیری هوشمندانه رهبری در این رابطه آغاز و باعث استقرار ما در سواحل مکران و توسعه در این مناطق شد.

موقعیت جغرافیایی سواحل مکران

سواحل مکران از شرق بندرعباس شروع می‌شود و تا مرز پاکستان و ایران ادامه دارد. مردم محلی به آن مکران می‌گویند، اما در اشعار فردوسی مکران هم نوشته شده. اهمیت سواحل مکران به این خاطر است که تنها بندر اقیانوسی ایران یعنی چابهار، در آن قرار دارد. امروز و در شرایط فعلی استفاده از دریا اهمیت بسیاری دارد و برای دستیابی بیشتر به منافع و توسعه صنایع دریایی، بایستی دامنه حضور و استمرار در دریا را افزایش دهیم و این امر بدون ارتقاء سطح دانش تخصصی دریایی غیر ممکن است.

نخستین گام توسعه سواحل مکران، تاسیس منطقه دوم دریایی ولایت نداجا در جاسک

پس از صدور فرمان مقام معظم رهبری مبنی بر لزوم توجه ویژه به منطقه راهبردی سواحل مکران، نیروی دریایی ارتش با تاسیس منطقه دوم دریایی ولایت جاسک در سال ۱۳۸۷، اولین گام در راستای تحقق منویات فرمانده کل قوا را برداشت. تاسیس منطقه دوم دریایی نداجا در این منطقه به این دلیل اهمیت دارد که سواحل مکران در هم‌زیستی با دریای عمان، ورودی و یا عقبه خلیج فارس محسوب می‌شود و در صورتیکه دشمنان فرامنطقه‌ای قصد تجاوز احتمالی را داشته باشند می‌توان با استقرار سامانه‌های دفاعی و پدافندی از ورود آنها به خلیج فارس جلوگیری و در برابر آنها ایستادگی کرد. در واقع این هدفی است که نداجا علاوه بر تلاش برای آبادانی این منطقه برعهده دارد.

باید به این نکته اشاره کنیم که تاسیس منطقه دوم دریایی نیروی دریایی ارتش در جاسک باعث ایجاد امنیت اقتصادی نیز شده و زمینه تأسیس صنایع نفت، گاز و پتروشیمی را در شهرستان جاسک فراهم کرده و نقش بسزایی در محرومیت‌زدایی و رونق اقتصادی منطقه داشته است.

نیروی دریایی، نیروی راهبردی

نیروی دریایی که پس از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون با تلاش‌های جوانان این سرزمین به خودکفایی رسیده و از دهه ۷۰ توانایی ساخت انواع ناو، ناوشکن، زیردریایی، هاورکرافت‌ها و بسیاری از تجهیزات خود را به دست آورده است.

به همین دلیل هم پس از اینکه فرمانده کل قوا این نیرو را یک نیروی دریایی راهبردی خطاب کردند، نداجا حوزه عملیاتی خود را از آبگیر محدود خلیج فارس به سایر نقاط جهان گسترش داده و اقدام به اعزام ناوگروه‌هایی به مناطق مختلف جهان کرده است. البته این ناوگروه‌ها همواره با شعار صلح و دوستی ملت ایران به مناطق مختلف سفر کرده و این پیام را به مردم سراسر جهان منتقل می‌کنند.

ایجاد امکانات رفاهی و مردم یاری گام بعدی نیروی دریایی ارتش

نکته بعدی که در توسعه و آبادانی این منطقه اهمیت دارد، ایجاد امکانات رفاهی برای کارکنان نداجا و مردم این منطقه است که نیروی دریایی ارتش در این زمینه نیز فعالیت‌های خوبی داشته است. احداث مدرسه، بیمارستان و فرودگاه را می‌توان قدم‌های بعدی نیروی دریایی ارتش در این راه دانست. نداجا پس از تفاهم با وزارت آموزش و پرورش برای احداث مدارس در این منطقه مه‌ماه سال ۹۷ دبستان سه کلاسه توحید را با حضور امیر دریادار خانزادی فرمانده این نیرو در جاسک افتتاح کرد. دیگر اقدام آموزشی نداجا تاسیس هنرستان علوم دریایی جاسک در سال ۹۵ بود. به نظر می‌رسد با توجه به محرومیت‌های این منطقه فعالیت‌هایی از دست در آینده نیز ادامه خواهد داشت.

کلنگ زنی و آغاز ساخت بیمارستان ۶۴ تخت‌وابی نیروی دریایی ارتش در جاسک در ۱۴ آذرماه امسال نیز از اهم فعالیت‌های این نیرو در جاسک است. ساخت فرودگاه شهدای هفتم تیر جاسک که به همت نیروی دریایی از چند سال گذشته آغاز شده بود، امسال و در این روز افتتاح شد. هر دو این مراسم با حضور مسئولان استانی و امیر دریادار خانزادی فرمانده نیروی دریایی ارتش برگزار شد.

ساخت فرودگاه و برقراری خط پروازی مستقیم تهران - جاسک و بالعکس در این منطقه بسیار راهبردی و استراتژیک است چراکه با تلاش‌های صورت گرفته برای آبادانی این منطقه از سوی نیروی دریایی ارتش و ستاد توسعه سواحل مکران وجود یک فرودگاه برای تسریع و تسهیل امر حمل و نقل تجاری امری ضروری به شمار می‌رود.

تداوم فعالیت های مردم یاری در مناطق سیل زده سیستان و بلوچستان

نیروی دریایی در سیل اخیر نیز فعالیت های مهم و پرشماری را در کارنامه خود داشته است. بالگردهای هوادریایی نیروی دریایی ارتش، در ابتدای این حادثه ۶ نفر از اهالی روستای «گدیچ» بخش «زرآباد» از توابع شهرستان کنارک که در سیلاب گرفتار شده بودند را نجات دادند.

نداجا در روزهای بعد نیز با استفاده از همین بالگردها شروع به توزیع اقلام موردنیاز مردم در این مناطق کرد. البته از نخستین لحظات وقوع سیل، تکاوران و تفنگداران تیپ محمد رسول الله (ص) منطقه دوم دریایی ولایت نیروی دریایی ارتش و چند فروند از بالگردهای این منطقه به یاری مردم ۴ روستای محاصره در سیلاب در شهرستان جاسک شتافتند.

امیر دریادار دوم محرابی، فرمانده منطقه دوم دریایی ارتش با اشاره به اقدامات ارتش در پی بارش شدید باران و جاری شدن سیلاب در معابر، روستاها و منازل مردم، گفت که به دنبال جاری شدن سیلاب و اعلام نیاز فرمانداری جاسک برای امدادرسانی به مناطق سیل زده، نیروهای کمک‌رسانی با چندین دستگاه خودرو و وسایل امدادی عازم منطقه شدند و به ارزیابی شرایط و امدادرسانی پرداختند.

مکران، نقطه استراتژیک توان منطقه‌ای ایران

حضور ایران در دریای عمان و توسعه سواحل مکران، توان دفاعی برخی از کشورهای آسیای مرکزی را منوط به توان دفاعی ایران قرار می‌دهد و این سبب می‌شود که پیمان‌های نظامی مشترک بین ایران و این کشورها منعقد و قدرت دفاعی و نظامی ایران تقویت شود. این حضور می‌تواند در قدرتمندتر شدن نقش ایران در خلیج فارس نقش مهم ایفا کند؛ در واقع علاوه بر تسلط مناسب بر دریای عمان، این امکان وجود دارد تا با همسایه‌های شرقی و آسیای مرکزی تفاهم‌های اقتصادی و دفاعی خوب و مهمی را برقرار کنیم.

کلام آخر

با توجه به لزوم رسیدگی مداوم و گسترده به سواحل مکران و نیاز این منطقه به تامین و ساخت زیرساخت‌های ضروری حضور نیروی دریایی ارتش در این راستا امری ضروری و بسیار مهم است که تداوم آن می‌تواند پیشرفت‌های شایانی را در این منطقه به همراه داشته باشد. به همین دلیل توسعه سواحل مکران به عنوان یک توسعه راهبردی شناخته می‌شود که در ضوابط ملی آمایش سرزمین نیز به آن توجه شده است. در این ضوابط آمده است که با فراهم آوردن شرایط اقتصادی، اجتماعی و امنیتی باید به ایجاد تعادل نسبی در توزیع و ترکیب جمعیت پرداخت که نقاط استراتژیک و کانون‌های دارای قابلیت توسعه مورد تاکید هستند.

